

Politiky celoživotního poradenství: postupující práce

Zpráva o práci Evropské sítě politik celoživotního
poradenství v letech 2009–2010

STRUČNÁ ZPRÁVA

Jde o zkrácenou verzi zprávy, kterou připravila Evropská síť politik celoživotního poradenství (ELGPN), síť členských států, které jsou příjemci finanční podpory EU v rámci Programu celoživotního učení. Zpráva popisuje práci Sítě v letech 2009 a 2010. Vyjádřené názory jsou názory ELGPN, jež nemusejí nezbytně odrážet oficiální stanovisko Evropské komise ani kterékoli osoby Komisi zastupující.

Úplnou zprávu si lze vyžádat od koordinátora ELGPN (elgpn@jyu.fi) nebo si ji stáhnout z webových stránek ELGPN (<http://elgpn.eu>). K dispozici je rovněž Souhrnná informace.

© Evropská síť politik celoživotního poradenství (The European Lifelong Guidance Policy Network, ELGPN)

Koordinátor 2009–2010: Finský institut pro výzkum ve vzdělávání (Finnish Institute for Educational Research, FIER), Univerzita v Jyväskylä, Finsko
<http://elgpn.eu>
elgpn@jyu.fi

Editoři: Dr Raimo Vuorinen – Finský institut pro výzkum ve vzdělávání,
Profesor Anthony G. Watts – Národní institut pro profesní vzdělávání a poradenství (National Institute for Careers Education and Counselling), Spojené království

Obálka a grafický návrh: Martti Minkkinen – Finský institut pro výzkum ve vzdělávání (FIER)
Grafická úprava: Kaija Mannström – Finský institut pro výzkum ve vzdělávání (FIER)

Tisk: ProfiTel IS s.r.o.
Zadní 479, 252 45 Zvole

2011

Obsah

Předmluva	3
Poděkování	5
1 Přehled	6
2 Pracovní program ELGPN 2009–2010.....	7
3 Dovednosti řízení vzdělávací a profesní dráhy (Tematická aktivita 1).....	9
4 Rozšiřování přístupu (Tematická aktivita 2).....	12
5 Mechanismy spolupráce a koordinace (Tematická aktivita 3).....	14
6 Zajištění kvality a báze důkazů (Tematická aktivita 4)	16
7 Monitorování politiky EU (Tematická skupina 1)	19
8 Projekty financované EU: Synergie a návaznost na politiku (Tematická skupina 2).....	21
9 Hodnocení práce ELGPN	23
10 Další etapa	24
Příloha 1: Složení národních delegací a kontaktní místa ELGPN v letech 2009–2010.....	25
Příloha 2: Účast členských zemí ELGPN na aktivitách ELGPN v letech 2009–2010.....	26

Předmluva

V posledním desetiletí je věnována rostoucí pozornost celoživotnímu poradenství jak na celoevropské úrovni, tak na úrovních národních. Je chápáno jako zásadní dimenze celoživotního učení, podporující jak sociální, tak ekonomické cíle: zejména zlepšování výkonnosti a efektivity vzdělávání, odborné přípravy a trhu práce tím, že přispívá ke snižování počtu osob, které svou přípravu nedokončí, působí preventivně proti nesouladu dovedností a zvyšuje produktivitu. Dvě usnesení Rady EU pro vzdělávání (2004¹; 2008²) zdůraznila potřebu silných poradenských služeb poskytovaných v průběhu celého života člověka, s cílem vybavit ho dovednostmi, jež mu umožní řídit vlastní učení a profesní dráhu i přechody mezi vzděláváním/odborným vzděláváním a prací i v jejich rámci. Usnesení zaměřila pozornost na následující čtyři oblasti priorit: rozvoj dovedností řízení vzdělávací a profesní dráhy; dostupnost služeb; zajištění kvality;

a koordinace služeb. Členské státy byly vyzvány k aktivní modernizaci a posilování vlastních poradenských politik a systémů.

Komise, za výrazného přispění organizace Cedefop a Evropské nadace odborného vzdělávání, aktivně podporovala rozvoj zadáváním studií, tvorbou příruček pro tvůrce politik, společně s OECD³, a podporovala vzájemné učení a rozvoj společných referenčních nástrojů za podpory evropské expertní skupiny, která se scházela mezi lety 2002 a 2007. Roku 2007 rozhodly členské státy o vytvoření Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN). Komise tuto iniciativu vřele přivítala jako závazek i jako mechanismus, jak urychlit konkrétní národní realizace priorit Usnesení. Komise v současné době poskytuje finanční podporu ELGPN v rámci Programu celoživotního učení, a účastní se setkání sítě.

Blahopřeji ELGPN za to, čeho dosáhla v průběhu prvních tří let své existence a děkuji našim finským kolegům – jimiž jsou Raimo Vuorinen a Lea Pöyliö – za dynamické vedení, které prokázali při koordinování sítě. Tato

¹ Council of the European Union (2004). *Strengthening Policies, Systems and Practices on Guidance throughout Life*. 9286/04 EDUC 109 SOC 234. (Posilování politik, systémů a praxe poradenství v průběhu celého života)

² Council of the European Union (2008). *Better Integrating Lifelong Guidance into Lifelong Learning Strategies*. (Lepší integrace celoživotního poradenství do strategií celoživotního učení) 2905th Education, Youth and Culture Council meeting, Brussels, 21 November 2008.

³ Organisation for Economic Co-operation and Development & European Commission (2004). *Career Guidance: a Handbook for Policy Makers*. (Kariérové poradenství: Příručka pro tvůrce politik) Paris: OECD

zpráva představuje hlavní výsledky a ukazuje přidanou hodnotu sítě na národních úrovních i na úrovni evropské. Síť pomohla posílit spolupráci a prosazovat „propojené“ poradenské služby pokrývající učení a práci, a byla inspirací pro některé země, v nichž dosud chybělo fórum, aby se všechny zúčastněné strany daly dohromady a společné fórum vytvořily. U každé ze čtyř prioritních oblastí Usnesení jsou zde představeny výsledky společné práce, a jsou rovněž identifikovány hlavní úkoly, které ještě zbývají.

V důsledku nárůstu četnosti změn a přechodů, jimž musejí lidé v průběhu svého života čelit, spolu s větší rozmanitostí a mobilitou ve vzdělávání/odborném vzdělávání a na trhu práce, se efektivní systémy celoživotního poradenství staly důležitějšími než kdykoli v minulosti. Nástupce Lisabonské strategie – *Evropa 2020: Evropská strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* – se ve svých cílech zaměřuje na snížení předčasného ukončování školní docházky na 10 % a zajiš-

tění toho, aby 40 % mladší generace dosáhlo terciárního stupně vzdělání. Strategie rovněž zdůraznila následující potřeby: zlepšit vstup mladých lidí na trh práce; podpořit uznávání non-formálního a neformálního učení; zlepšit výsledky vzdělávání a zvýšit otevřenost a relevantnost systémů vzdělávání; posílit přitažlivost odborného vzdělávání a přípravy; a zajistit, aby byli lidé schopni osvojit si kompetence nutné pro jejich zapojení do dalšího učení a na trhu práce od raného věku, a tyto kompetence v průběhu života dále rozvíjet. Při dosahování těchto cílů sehrávají zásadní úlohu kvalitní, dostupné a koordinované systémy poradenství. Vybízím proto ELGPN, aby ve své cenné práci pokračovala, a přeji jí mnoho úspěchů.

Gordon Clark
Vedoucí odboru (Head of Unit)
Generální ředitelství pro vzdělávání a kulturu
Evropská komise

Poděkování

Tato zpráva je výsledkem společného úsilí Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN). Odráží příspěvky všech, kdo se účastnili práce sítě, k nimž patřili zejména:

- Národní delegace, které definovaly své priority v rámci pracovního programu ELGPN 2009–2010, a objasnily tato témata z vlastního úhlu pohledu.
- Hostitelské země Plenárních zasedání, stejně jako Tematických aktivit, s jejich příklady národních politik a případových studií na podporu vzájemného učení.
- Představitelé ministerstev školství Francie a Španělska, kteří podpořili práci ELGPN hostitelstvím Konferencí předsednictví EU.
- Zástupci partnerských organizací, kteří se zúčastnili pracovního programu: Mika Launikari (Cedefop), Helmut Zelloth (ETF), Karen Schober (IAEVG), Dr Gerhart Rott (FEDORA), Dr John McCarthy (ICCDPP) a Dr Wolfgang Müller (Síť EU PES).
- Zástupci jednotlivých zemí stojících v čele každé z Tematických aktivit, kteří tyto aktivity ve spo-

lupráci s koordinátorem ELGPN vedli a řídili přípravu příslušných částí této zprávy:

- WP1: Jasmin Muhic, Česká republika.
- WP2: Jean-Marie Lenzi, Francie;
Dr Guðbjörg Vilhjálmsdóttir, Island.
- WP3: Dr Peter Härtel, Rakousko;
Dr Bernhard Jenschke, Německo.
- WP4: Steffen Jensen, Dánsko.
- TG2: Brigita Rupar, Slovinsko.
- Smluvně zajištění odborníci, kteří připravili přípravé informační materiály a poznámky k zamýšlení pro setkání v rámci Tematických aktivit, a připravili koncepty příslušných částí této zprávy:
 - WP1: Profesor Ronald Sultana, Malta.
 - WP2: Profesor Fusûn Akkök, Turecko.
 - WP3: Profesor Tony Watts, Spojené království.
 - WP4: Docent Peter Plant, Dánsko.
 - TG1: Françoise Divisia, Francie;
Dr John McCarthy, Irsko.
 - TG2: Saša Niklanovič, Slovinsko.
 - Vyhodnocení: Peter Weber, Německo.

Sít se rozhodla věnovat paralelně čtyřem prioritám stanoveným Usnesením EU z roku 2008: z toho vyplývá širší a záběr zde zastoupených aktivit.

Poděkování patří rovněž zástupcům Evropské komise (Gordon Clark, Carlo Scatoli, Jennifer Wannan a Maïke

Koops z DG EAC; Susanne Kraatz z DG EMPL) za jejich podporu při realizaci pracovního programu.

Raimo Vuorinen
Kordinátor, ELGPN

Přehled

Účelem této zprávy je informovat příslušné tvůrce politik a zúčastněné strany jak na evropské úrovni, tak na úrovních národních, o dosavadních výsledcích práce Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN).

ELGPN si klade za cíl napomáhat členských státům Evropské unie (a sousedním zemím oprávněným k účasti na Programu celoživotního učení EU) a Evropské komisi při rozvíjení evropské spolupráce na celoživotním poradenství jak ve vzdělávání, tak v sektorech zaměstnanosti. Jejím účelem je prosazovat spolupráci na úrovni členských států při uskutečňování priorit stanovených usneseními Rady EU o celoživotním poradenství (2004; 2008). Síť byla založena členskými státy; Komise podporuje její aktivity v rámci Programu celoživotního učení.

ELGPN představuje důležitý směr rozvoje svou podporou tvorby národních politik celoživotního poradenství v Evropě. Jako síť vzniklá z iniciativy členských států rovněž představuje průkopnickou formu otevřené metody koordinace v rámci EU.

Členství v ELGPN je otevřené všem zemím, které mají nárok na podporu v rámci Programu celoživotního učení EU pro léta 2007–2013. Účastnické země určují své zástupce v síti a jsou povzbuzováni k zapojování vládních i nevládních zástupců. Téměř všechny země mají zastoupení ministerstva školství; více než polovina zemí má zastoupení ministerstva práce/zaměstnanosti; a některé

zapojují nevládní organizace (viz Příloha 1). Prostřednictvím vhodných opatření ke spolupráci síť zajišťuje pravidelné kontakty s dalšími důležitými orgány a sítěmi na národní, evropské a mezinárodní úrovni.

ELGPN v současné době tvoří 26 členských zemí (AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IS, IT, LV, LT, LU, MT, NL, NO, PL, PT, SE, SK, SL, TR, UK), s dalšími 4 zeměmi v roli pozorovatelů (BE, BG, IR, RO).

Členové hlásí, že účast v síti obohatila jejich povědomí o možných reakcích na společné výzvy a poskytla jim neotřelý pohled a nový vhled do jejich národních opatření. Ke konkrétním otázkám, v nichž byl zaznamenán významný posun vpřed, patří:

- Podpora zlepšené koordinace služeb (v současné době má všech 30 zemí buď již zřízeno poradenské fórum či jiný mechanismus, nebo je v procesu vzniku).
- Vznik společného chápání dovedností řízení vzdělávací a profesní dráhy.
- Doceňování potenciálu nových technologií při rozšiřování dostupnosti služeb; jejich poskytování tváří v tvář je doplňováno o telefonické a interaktivní služby zprostředkované přes internet.
- Chápání potřeby silnější báze důkazů, propojené se zajišťováním kvality.

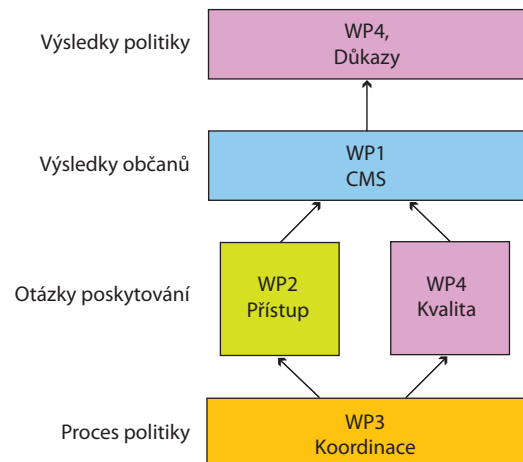
Pracovní program ELGPN 2009–2010

V období let 2009–2010 se uskutečnila čtyři plenární zasedání ELGPN (Lucembursko, březen 2009; Riga, Lotyšsko, září 2009; Zaragoza, Španělsko, květen 2010; Lisabon, Portugalsko, září 2010).

Všichni členové sítě se shodli na tom, že by pracovní program pro léta 2009–2010 měl stavět na čtyřech prioritních tématech z Usnesení z roku 2008. V souladu s tím se práce uskutečňovaly ve čtyřech tematických aktivitách (Work Packages, WP), (do každé z nich se zapojilo 10–12 zemí) s cílem:

- Podněcovat celoživotní osvojování *dovedností řízení vzdělávací a profesní dráhy* (career management skills, CMS), (WP1).
- Usnadňovat *přístup* všech občanů k poradenským službám, včetně akreditace předchozího zkušenostního učení (accreditation of prior experiential learning, APEL), (WP2).
- Povzbuzovat *mechanismy spolupráce a koordinace* mezi národními, regionálními a místními zúčastněnými stranami při tvorbě poradenské politiky a systémů (WP3)
- Rozvíjet *zajišťování kvality a báze důkazů* pro tvorbu politiky a systémů (WP4).

Vztahy mezi těmito čtyřmi tématy lze vyjádřit následovně:

Každá tematická aktivita měla jednu nebo dvě hlavní země a smluvně zajištěného odborníka, jejichž úkolem bylo koordinovat a podporovat aktivitu ve spolupráci s koordinátorem ELGPN. Ve všech případech program zahrnoval dvě samostatné tematické terénní návštěvy a třetí setkání zajišťující syntézu. Terénní návštěvy byly příležitostí pro hostitelské země k předávání informací a obohacování vlastní politiky a praxe, a k zapojování

významných tvůrců politiky do těchto procesů. Pro každé setkání připravil smluvně zajištěný odborník Informační poznámku a Poznámku k zamyšlení.

Kromě toho pracovní program ELGPN 2009–2010 obsahoval dvě Tematické skupiny (Task Groups, TG), s následujícím zaměřením:

- Evropské politiky vzdělávání/odborného vzdělávání a zaměstnanosti z hlediska celoživotního poradenství, včetně Informačních briefingů o politice týkajících se čtyř Tematických aktivit, jak byly identifikovány v Usneseních z let 2004 a 2008, plus komentář o úloze celoživotního poradenství ve vztahu k současné ekonomické krizi (TG1).
- Synergie mezi projekty financovanými z EU a jejich propojení s politikami celoživotního poradenství (TG2).

Práce každé z uvedených tematických aktivit a skupin je shrnuta v dalších částech této zprávy. Poté následuje hodnocení a plány pro další etapu. Příloha 2 obsahuje informace o účastnících každé z členských zemí na různých aktivitách.

Webové stránky ELGPN (<http://elgpn.eu>) slouží Síti jako archiv dokumentů a výzkumná platforma. Stránky jsou strukturovány v souladu s prioritami Usnesení Rady EU. Pomáhá vedení sítě a obsahuje informace o kontaktních místech ELGPN v jednotlivých zemích. Obsahuje rovněž databázi umožňující členům sdílet a šířit zkušenosti týkající se zajímavých národních iniciativ či projektů souvisejících s tvorbou politiky celoživotního poradenství. Formát těchto národních příkladů je založen na Znalostním systému pro celoživotní učení (Knowledge System for Lifelong Learning, KSLLL) Evropské komise. Mohou tak být publikovány jak v KSLLL, tak na stránkách ELGPN.

Dovednosti řízení vzdělávací a profesní dráhy (Tematická aktivita 1)

Zdůvodnění

Dovednosti řízení vzdělávací a profesní dráhy (Career Management Skills, CMS) jsou škálou kompetencí, které umožňují jednotlivcům a skupinám shromažďovat, analyzovat, syntetizovat a organizovat informace o sobě, vzdělávání a zaměstnání/práci, a dále dovedností umožňujících dospět k rozhodnutím a tato rozhodnutí a změny realizovat. Jde o kompetence umožňující občanům řídit složité změny, které jsou charakteristické pro dnešní vzdělávací a profesní dráhy. Vzhledem k nárokům znalostní ekonomiky a s ohledem na rychlé změny technologií a trhů a s tím souvisejících příležitostí na trhu práce je pravděpodobné, že období formálního učení, odborného vzdělávání a rekvalifikací značně překročí hranici dosažení dospělosti občanů. Cílem výuky CMS je pomoci občanům řídit vlastní nelineární vzdělávací a profesní dráhu a zvyšovat vlastní zaměstnatelnost, a tak podporovat sociální rovnost a začleňování.

V mnoha členských zemích ELGPN již jsou školní osnovy tvořeny (nebo se pracuje na jejich tvorbě) způsobem, který má mladým lidem pomáhat k vyšší zdatnosti při plánování a řízení jejich přechodů mezi všeobecným vzděláváním, odborným vzděláváním a zaměstnáním. Ve vysokoškolském vzdělávání podporuje Boloň-

ský proces dovednosti řízení vzdělávací a profesní dráhy úsilím o podporu aktivního učení zaměřeného na studenta a zvyšováním zaměstnatelnosti absolventů. Tyto dovednosti jsou podporovány rovněž u nezaměstnaných: veřejné služby zaměstnanosti v mnoha zemích organizují nebo zadávají programy osvojování dovedností dospělých na podporu jejich zaměstnatelnosti, ke zlepšení jejich šancí na obsazených trzích práce.

Tento obnovený důraz na CMS by neměl být vykládán tak, že by si lidé, kteří se ocitli bez práce, měli sami sobě klást za vinu nepřipravenost na změny. Je třeba dbát o zamezování „individualizace“ sociálních problémů: CMS mohou změny podpořit a usnadnit, mnoho problémů, jimž jednotlivci čelí, nespočívá v nich samých, ale ve strukturálních selháních postihujících ekonomiku.

Dosavadní vývoj a dosažený pokrok

Obsah CMS i formy realizace programů se v jednotlivých zemích EU liší, avšak s vysokým stupněm sblížení. Termín „CMS“ je nyní široce užíván na panevropské úrovni; na úrovni členských zemí mohou být pro označení obdobné množiny dovedností užívány jiné ter-

míny (např. „životní dovednosti“, „osobní a sociální vzdělávání“, učení pro profesní rozvoj“). Oporou těchto odlišných termínů je sblížení kolem obdobné agendy: pěstování kompetencí, které pomáhají jednotlivcům a skupinám shromažďovat, analyzovat, syntetizovat a organizovat informace o sobě, vzdělávání a zaměstnání/práci, a dále dovedností umožňujících dospět k rozhodnutím a tato rozhodnutí a změny realizovat. Tato agenda je nyní všeobecně přijímána a naplňována v celé EU.

Problémy, důležité úkoly a poselství

Diskuse ohledně CMS se týkají těchto hlavních okruhů:

- *Úroveň, na níž lze řešit různá témata CMS*, v závislosti na věku a dosažené úrovni vzdělání. Často je zaujímán vývojový přístup k CMS, neplatí to však pro všechny země.
- *Potřeba určit dovednosti CMS, které jsou specifické pro potřeby ohrožených cílových skupin*, přičemž tyto cílové skupiny hrají významnou roli při tvorbě takových programů CMS.
- *Potřeba respektovat odlišné kurikulární tradice v různých zemích*. To může brzdit tvorbu celoevropského rámce CMS.
- *Potřebnost národního rámce CMS, definujícího minimální základnu vědomostí a dovedností dostupných všem občanům*, při umožnění pružného výkladu rámce s ohledem na konkrétní kontext.
- *Úkol spočívající v zapojování CMS do kontextu vzdělávání*. Existuje řada možností: samostatný „předmět“ ve školním rozvrhu; rozptýlení v osnovách; nabídka v rámci nepovinných aktivit; nebo kombinace těchto strategií.
- *Nasazení zkušenostní a inovační pedagogiky*. Je nesmírně důležité, aby vzdělavatelé překračovali hranici didaktické výuky a zapojovali škálu strategií zkušenostního učení, hry simulující řízení profesní dráhy, počítačové zdroje a podobně.
- *Zjišťování úrovně dovedností CMS*. V některých zemích převládá názor, že pro učení dovedností CMS stačí, aby byli učící se motivováni, a není

potřeba provádět jakékoli hodnocení. Jiné země kladou důraz na právo učících se na formální uznání rozvoje jejich dovedností. Ve vzdělávacích systémech, v nichž hrají ústřední úlohu zkoušky, jakákoli část osnov, jež není formálně hodnocena, může působit jako nedůležitá v hierarchii vědomostí, a v důsledku toho též v očích studentů. Neotřelé metody hodnocení, např. portfolia, mají tu výhodu, že usnadňují učení a jsou uznáním jeho výsledků, a přitom netlumí inovační metody vyučování.

- *Formy, jimiž lze dovednosti CMS předávat dospělým v rámci veřejných služeb zaměstnanosti*, s cílem zajistit, aby si nezaměstnaní osvojili škálu dovedností, jež zvýší jejich zaměstnatelnost. Mezi nejlepší příklady patří „kluby práce“, zejména ty, jež jsou zadávány poskytovatelům služeb, kteří mají blízko k cílové skupině klientů. Za takových okolností je zpravidla účinnější „skupinový“ přístup.
- *Potřeba zajistit, aby dovednosti CMS nebyly vyučovány z pohledu deficitu*, tedy způsobem zdůrazňujícím jejich „nedostatek“, ale z pohledu posilování. Je důležité chápat klienty jako osoby s přednostmi, nikoli jako osoby s problémy.

Cesty vpřed

- Mnoho zemí teprve čeká úkol vytvořit národní rámec CMS.
- Mnoho zemí rovněž dosud nemá jasně vyjádřenou politiku týkající se místa CMS v osnovách.
- Je zapotřebí jasná strategie odborného vzdělávání těch, kdo vyučují dovednosti CMS, stejně jako odpovídající podpora pomocí zdrojů, které lze využít v široké škále prostředí.
- Tvorba programů CMS musí brát v úvahu specifické potřeby ohrožených cílových skupin.
- Tvorba vhodných strategií hodnocení si vyžádá další práci.
- Navzdory omezením je třeba nadále usilovat o vytvoření evropského rámce CMS.

Rozšiřování přístupu (Tematická aktivita 2)

Zdůvodnění

Rozšiřování přístupu je na programu mnoha zemí a zahrnuje řadu problémů k řešení: jak služby rozvinout, aby obsáhly různé cílové skupiny, užívání nástrojů ICT, jak řídit a financovat služby, které by byly integrovanější. V mnoha prostředích jsou zjišťovány dva aspekty nedostatečného přístupu:

- Potřeby široké škály konkrétních skupin občanů nejsou odpovídajícím způsobem uspokojovány.
- Poradenské služby jsou stále často poskytovány na omezeném počtu míst a prostřednictvím omezeného počtu médií, v omezenou denní či týdenní dobu, a v omezeném počtu období životního cyklu člověka, takže není zajištěn celoživotní a celou šíří života zahrnující přístup.

V současné ekonomické krizi a stoupající vysoké míře nezaměstnanosti musí hrát přístup ke službám kariérového poradenství ústřední roli. Nynější krize rovněž zdůrazňuje potřebu poskytovat nové služby, aby se rozšířil přístup, se zvláštním zaměřením na konkrétní cílové skupiny (např. mladí lidé v zásadním období přechodu mezi jednotlivými typy škol a mezi školou a prací, mladí lidé,

kteří nedokončili školní docházku, mladí a dospělí nezaměstnaní a ti, kdo jsou znevýhodnění na trhu práce).

Velké množství zemí uvádí technologie, zejména web a telefon, jako klíčový prostředek urychlení rozvoje informačních zdrojů kariérového poradenství, umožňující rovněž zpřístupnit služby většímu počtu lidí v čase, místě a pomocí metod, které nejlépe vyhovují jejich potřebám. Technologie nabízejí možnost poskytovat služby kombinací médií, jako je e-poradenství a telefonická linka důvěry, s poradenstvím tváří v tvář. Stávající poradenství je třeba přestrukturovat tak, aby byly nalezeny efektivní režimy poskytování.

Dosavadní vývoj a dosažený pokrok

Několik zemí přijalo nové zákony, jež se týkají přístupu ke službám, jejich poskytování a tvorby nových nástrojů a systémů. Patří sem legislativa o poradenských službách jako součásti politiky zaměstnanosti (CZ), ustávající právo všech občanů na celoživotní poradenství poskytované zdarma veřejnými službami (FR), o vzdělávání dospělých podporujícím poradenství na pracovišti a uznávání non-formálních a neformálních procesů

učení (IS) a o kvalifikaci poradců (FR, IS, PL). Další politická rozhodnutí vyzdvihují priority efektivnějšího využívání ICT v poradenství (LT) a nástrojů ICT v poradenství, jež se stávají součástí strategie e-vlády (SK). K dalšímu významnému vývoji došlo v oblasti nových integrovaných služeb (FR), koncepce internetového portálu a telefonické služby jako nástrojů na podporu rozhodování při výběru vzdělávací a profesní dráhy plus programu na podporu místních poradenských iniciativ propojených s místními strategiemi učení (DE), vznikla nová služba kariérového poradenství pro dospělé v Anglii (UK) a Národní systém kariérových informací, vycházející z možností internetu (TR).

Důležitá poselství

- *Doplňující charakter distribučních kanálů.* Většina zemí považuje technologie za důležité při tvorbě a poskytování služeb kariérového poradenství, avšak služby tváří v tvář formou individuální či skupinové práce zůstávají neodmyslitelnou součástí poskytování služeb. Nové technologie představují velký potenciál, jak učinit přístup ke službám schůdnější a levnější, poskytování služeb moderní a pružné a provázané s režimy sebehodnocení a svépomoci, doplňující tradičnější formy poradenství.
- *Tvorba integrovaných služeb.* Vytvářet integrované služby pro občany v každém věku je nový úkol vyžadující přehodnocení institucionálních kontextů a profesních kompetencí i nový způsob myšlení a novou kulturu.
- *Různé úrovně služeb odpovídající různým individuálním potřebám.* Škála klientů je široká, od motivovaných a schopných úspěšného samostatného rozhodování o vlastní vzdělávací a profesní dráze, až k těm, kdo potřebují značnou pomoc.
- *Akreditace předchozího zkušenostního učení (APEL) jako účinná metodika rozvoje zaměstnatelnosti.* Přís-

stup k odpovídajícímu poradenství a podpoře je nezbytný pro pomoc občanům, zejména těm s nízkou úrovní dovedností a bez zaměstnání, aby mohli využít APEL, a tak zhodnotit předchozí učení.

- *Standardy poskytování.* Je třeba vytvořit standardy (např. validita, reliabilita, přesnost, objektivita, úplnost, relevantnost pro cílové skupiny, včasnost) pro poradenské materiály, ať už založené na ICT, nebo jiné.
- *Etické otázky týkající se užití ICT v poradenství.* Patří mezi ně kvalita hodnocení dostupného na internetu.
- *Přístup jako otázka sociální spravedlnosti.* Dosažení uspokojivé rovnováhy mezi kvalitou a přístupem si vyžaduje lepší chápání efektivity kariérového poradenství nejen ve vztahu k nákladům, ale také jako nástroj dosahování cílů sociální rovnosti.

Důležité úkoly

- Jak rozvíjet schopnost poradenských pracovníků využívat nástroje ICT.
- Jak efektivně využívat potenciál sociálních médií na internetu a mobilních technologiích.
- Jak vyhodnocovat národní zdroje poskytování služeb ve vztahu k novému paradigmatu celoživotního poradenství.
- Etické aspekty.
- Vyhodnocování relativní efektivity různých režimů poskytování služeb pro různé skupiny.
- Jak přidělovat zdroje různým distribučním kanálům při uspokojování potřeb různých prioritních skupin.
- Jak může legislativa definovat právo občanů na poradenství a poskytování služeb.
- Jak lépe propagovat dostupnost poradenských služeb pro občany.

Mechanismy spolupráce a koordinace (Tematická aktivita 3)

Zdůvodnění

Ve všech zemích se na poskytování poradenství podílí řada různých sektorů, spadajících pod různá ministerstva a různé pravomoci (školství, terciární vzdělávání, veřejné služby zaměstnanosti, sociální partneři, dobrovolný sektor, soukromý sektor). Jednou z klíčových úloh takových služeb je pomoci občanům efektivně se v průběhu osobního a kariérového rozvoje pohybovat mezi jednotlivými sektory. V souladu s tím se musí na efektivní politice celoživotního poradenství účastnit řada orgánů a zúčastněných stran. Národní fórum celoživotního poradenství je mechanismus přivádějící tyto subjekty dohromady s cílem vypracovat účinnější mechanismus tvorby politiky a lépe sladěné poskytování služeb.

Má-li být národní fórum celoživotního poradenství všeobecně uznáváno, musí splňovat čtyři požadavky:

- Vláda by v něm měla mít účast, nebo ho alespoň uznávat.
- Členy by neměly být pouze ministerstva, ale i ostatní klíčové zúčastněné strany.
- Mělo by zahrnovat oblasti vzdělávání a zaměstnání.
- Mělo by pokrývat jak poradenství pro mládež, tak poradenství pro dospělé.

V některých případech mohou vznikat alternativní mechanismy vedoucí k dosažení některých výhod národního fóra.

Fórum či jiný obdobný mechanismus může fungovat na jedné nebo několika ze tří úrovní:

- *Komunikace.* Může jít o výměnu informací a zjišťování možností spolupráce a koordinace.
- *Spolupráce* mezi partnery v rámci existujících struktur. Může mít do značné míry neformální charakter a stavět na dohodách o spolupráci, přičemž si všichni partneři ponechají své rozhodovací pravomoci.
- *Koordinace.* Zpravidla vyžaduje určitou koordinující strukturu s provozními pravomocemi a financováním (a pokud možno smlouvu či právní mandát).

Na první úrovni (komunikace) může mít formu pracovní skupiny, sítě nebo expertní skupiny; na třetí úrovni (koordinace) si pravděpodobně vyžádá formálnější a trvalejší strukturu.

Dosavadní vývoj a dosažený pokrok

Národní fóra celoživotního poradenství byla nyní ustavena v 17 evropských zemích a ve fázi zřizování jsou v dalších 10 zemích. Ve třech dalších zemích byly vytvořeny, nebo se vytvářejí alternativní mechanismy. Všechny členské země tedy věnují pozornost lepší spolupráci a koordinaci služeb.

Důležitá poselství

Na základě dosavadních zkušeností bylo navrženo deset důležitých poselství pro země, které mají v úmyslu fórum zřídit:

- Vyjádřit jasnou návaznost na strategie celoživotního učení, zaměstnanosti a sociálního začlenění, a formulovat ve vztahu k těmto strategiím úlohu celoživotního poradenství jako službu veřejného prospěchu.
- Vypracovat společné definice a pojmy.
- Při rozhodování o tom, koho přizvat k účasti, být selektivní.
- Mít jasně definované cíle, úkoly a role.
- Mít jasné vedení, silné zastánce a pevný závazek hlavních partnerů.
- Jasně definovat vztah s vládou (tam, kde to odpovídá členění, rovněž s regionální a místní vládou).
- Mít sekretariát, který je samostatný nebo přinejmenším s „vyhrazeným účelem“.
- Povzbuzovat vývoj, ale držet se hlavního poslání.
- Uvědomovat si rizika konfliktu rolí.
- Usilovat o práci z pohledu jednotlivých občanů, a uvědomovat si přínos takové práce pro veřejnost.

Problémy a úkoly

Mezi důležité otázky a úkoly patří:

- Zda by fórum mělo být zřízeno vládou, případně zákonem (*přístup shora dolů*), nebo by mělo vzniknout z iniciativy řady nevládních organizací, které pak vytvoří vhodné vztahy s vládou (*přístup zdola nahoru*). Může být výhodné uplatnit prvky obou přístupů.
- Důležitost *spolupráce a koordinace na regionální/místní úrovni* v zemích, v nichž jsou významné pravomoci ve vzdělávání a/nebo zaměstnanosti přeneseny na regionální/místní úřady. Taková spolupráce a koordinace potom může být přinejmenším stejně důležitá jako na úrovni celostátní. Ani jedna z obou úrovní spolupráce a koordinace nemůže být úspěšná bez té druhé.
- *Integrační potenciál ICT*, například při shromažďování informací o poradenství a jeho poskytovatelích z různých oblastí, s cílem vytvořit společný webový portál. Jsou tak sdíleny náklady, uživatel je ve středu plánování služby a v důsledku toho je pravděpodobné, že služba přiláká více uživatelů, což přináší výhody všem partnerům. Pokud dojde k dalšímu vývoji, může se stát prostředkem, s jehož pomocí mohou poskytovatelé služeb své oddělené, resortně založené, na poskytovatele zaměřené nabídky přeměnit v systém celoživotního poradenství zaměřeného na uživatele, s webovým portálem koncepčně umístěným v centru a podporovaným koordinovanými specializovanými poskytovateli služeb probíhajícími tváří v tvář a dalších služeb. Kvalita a efektivita takového přístupu závisí na jeho začlenění do procesně zaměřeného, promyšleného a obsáhlého systému celoživotního učení.

Zajištění kvality a báze důkazů (Tematická aktivita 4)

Zdůvodnění

WP4 se zabývá vztahy mezi poradenskou politikou, výzkumem a praxí, a to ve dvou následujících směrech:

- Úloha různých přístupů k zajišťování kvality (quality assurance, QA) v poradenství a jejich rozvoj.
- Důkazy, které existují nebo mohou být získány na podporu, vysvětlení, zlepšení a posílení legitimacy poradenských aktivit.

Vzhledem ke svému průřezovému působení je pro celoživotní poradenství nezbytné poskytování služeb vysoké kvality a mezirezortní přístup k plánování systému zajišťování kvality v poradenství.

Dosavadní vývoj a dosažený pokrok

Některé členské země EU zřídily obsáhlé systémy zajišťování kvality, zpravidla však na bázi resortu (např. DK, UK). Některé z těchto přístupů obsahují jisté prvky tvorby politiky podložené důkazy. Například Skotsko má obsáhlý poradenský přístup zahrnující všechny věkové kategorie, v němž jsou důkazy definovány jako škála individuálních

a společenských výsledků včetně ekonomického přínosu. V Německu byl zahájen koordinovaný proces tvorby společných dohodnutých standardů kvality.

Prvky vytváření rámce zajištění kvality

Po přezkoumání politických iniciativ a zajímavých postupů v účastnických zemích, týkajících se zajišťování kvality kariérového poradenství, a výzkumů uskutečněných s cílem shromáždit bázi důkazů pro tvorbu politiky, bylo rozhodnuto o sestavení návrhu seznamu prvků, jež by měl obsahovat rámec zajištění kvality. Expertní skupina EK pro celoživotní poradenství sestavila pět „společných referenčních bodů systémů zajištění kvality pro poskytování poradenství“. WP4 rozhodla přidat další dvě dimenze (výsledky; dopady).

Výsledný rámec obsahuje matici „referenčních bodů“ a ukazatelů vycházejících z modelu vstup-proces-výstup; obsahuje rovněž návrhy údajů, jež mají být shromažďovány pro potřeby hodnocení toho, jak a do jaké míry jsou ukazatele naplňovány:

Referenční bod	Vybrané ukazatele
Zapojení občanů a uživatelů	<ul style="list-style-type: none"> • Dostupnost informací o právech a službách • Fungují a jsou využívány systémy reakcí klientů • Jsou publikovány/využívány pravidelné průzkumy spokojenosti klientů
Kompetence poskytovatelů	<ul style="list-style-type: none"> • Národně/regionálně definované a přijímané standardy • Systémy certifikací/akreditací • Požadavky na odborné vzdělávání a dostupnost • Je požadována supervize • Profesionální chování a užívání odpovídajících metod
Zlepšování služeb	<ul style="list-style-type: none"> • Existence a povinné užívání systémů zajišťování kvality • Existují definované standardy pro poskytování služeb (etický kodex, metodika, poměr počtu poradců-klientů, okolnosti služby, finanční zdroje, administrativní postupy, zařízení ICT, aktualizované informace, informace o trhu práce, poskytování služeb klientům se zvláštními potřebami atd.) • Tvorba akčního plánu společně s klienty • Dokumentace poradenského procesu a výsledků • Monitorování s cílem hodnotit zlepšování služeb a výsledky
Soudržnost (koherence)	<ul style="list-style-type: none"> • Existence služby pro všechny věkové kategorie a/nebo spolupráce a koordinace různých poskytovatelů služeb • Dohoda o společných zásadách
Výsledky/dopady: – Výsledky v učení – Výsledky pro trh práce/ ekonomické – Výsledky v sociálním začleňování	<ul style="list-style-type: none"> • Významné zlepšení vědomostí a kompetencí klientů, dovedností řízení vzdělávací a profesní dráhy, úrovně sebevědomí, schopnosti rozhodovat se, pracovní připravenosti atd. • Míra přechodu na další úroveň vzdělávání/odborné přípravy/zaměstnání • Zlepšení míry setrvání a snížení míry předčasného ukončení • Úspěšné procesy sladování s potřebami trhu práce • Míra a délka nezaměstnanosti • Zlepšování nabídky pracovní síly podle poptávky • Nákladová efektivita služby

Návrh rámce obsahuje jak kvalitativní, tak kvantitativní ukazatele. Stavět rámec převážně na kvantitativních ukazatelích je příliš ambiciózní, vezmeme-li v úvahu závažné metodické problémy. Navíc existuje nebezpečí nezamýšlených účinků, pokud by zajišťování kvality směřovalo výhradně ke kvantitativním měřením. Musí existovat rovnováha mezi kvalitativním hodnocením, které preferují poradci, a poptávkou tvůrců politik a manažerů služeb po empirických důkazech a analýze nákladů a zisků, aby byly služby provozovány efektivně, a oni mohli obhájit investice do takových služeb z prostředků daňových poplatníků.

V příští etapě práce ELGPN je třeba dále pracovat na ukazatelích a údajích. Cílem není vnutit rámec členským zemím, ale povzbuzovat k diskusi, jež povede k dohodě na prvcích, které mají být součástí způsobu zajišťování kvality v kariérovém poradenství. Jde o návaznost na obdobnou evropskou práci v jiných oblastech, jako jsou evropské rámce zajišťování kvality pro odborné vzdělávání a přípravu, pro vysokoškolské vzdělávání a „služby obecného zájmu“. Pro proveditelnost a potenciální realizaci rámce je zásadní, aby mezi členy ELGPN existoval široký společný pocit vlastnictví rámce. Také tento proces bude úkolem ELGPN v příští etapě.

Monitorování politiky EU (Tematická skupina 1)

Tematickou skupinu 1 (TG1) zřídila ELGPN s dvojitými rolí:

- Zajistit, aby výsledky aktivit sítě měly vliv na tvorbu regionální, národní a evropské politiky celoživotního poradenství.
- Sdílet a předávat informace, tak aby všichni členové ELGPN měli k těmto informacím přístup a mohli se zapojovat do příslušných procesů, které se politiky týkají.

Úkoly TG1 byly v souladu s tím definovány následovně:

- Podporovat znalostní bázi členů ELGPN o příslušném vývoji politiky EU ve vzdělávání, odborném vzdělávání, zaměstnanosti a sociálním začleňování; shromažďovat a analyzovat údaje o tom, do jaké míry evropské politiky berou v úvahu celoživotní poradenství; a sdílet informace v rámci sítě.
- Podporovat pracovní program ELGPN: zakládat tematické aktivity ELGPN pevně na kontextu politiky EU.

- Napomáhat členům ELGPN při ovlivňování procesů evropské a národní politiky týkající se zásadní role celoživotního poradenství v příslušných oblastech politiky: upozorňovat členy ELGPN na současné procesy; a nabízet rady s cílem pomoci členům sítě, aby byli do těchto procesů zapojováni.

Lisabonská strategie tvoří široký politický kontext, v němž byla ELGPN založena. Strategie se zaměřila na znalostní společnost a ekonomiku, sociální soudržnost a globální konkurenceschopnost, a vedla první dekádu tohoto tisíciletí v duchu celoevropských reforem národních politik vzdělávání, odborného vzdělávání, zaměstnanosti a sociálního začleňování. S tím, jak se odvíjela strategie reforem, odkazy na poskytování celoživotního poradenství se stávaly explicitnějšími. Kromě dohod o programu reformy politik i samotných systémů celoživotního poradenství se ve všech dokumentech (Usnesení Rady o celoživotním poradenství (2004, 2008), Evropská strategie zaměstnanosti (1995–2005), Sdělení Komise o celoživotním učení (2001), Usnesení Rady o celoživotním učení (2002), Konkrétní budoucí cíle systémů vzdělávání a odborné přípravy (2002) a Kodaňský proces spo-

lupráce EU v odborném vzdělávání a přípravě (2002 a následná komuniké)) objevují konkrétní odkazy na to, jak může celoživotní poradenství napomáhat při dosahování cílů reformy. Evropští sociální partneři (2002) uznali důležitost informací a poradenství při rozvoji kompetencí a kvalifikace pracovní síly.

Při obnovení Lisabonské strategie v roce 2005 Evropská rada zdůraznila optimalizaci lidského kapitálu, zejména prostřednictvím celoživotního učení, se zvláštní pozorností, kterou je třeba věnovat celoživotnímu poradenství. Doporučení Evropského parlamentu a Rady (2006) o klíčových kompetencích pro celoživotní učení odkazuje na poradenství jako součást schopnosti „naučit se, jak se učit“.

Konec cyklu 2008–2010 Lisabonské strategie se shodoval s ekonomickým poklesem, a zaměřoval pozornost na snižování jeho ekonomických a sociálních dopadů. Byly definovány dva budoucí cíle:

- Lépe propojovat pružnost (flexibility) se zabezpečením (security), prostřednictvím nové koncepce „flexicurity“. Roku 2007 se flexikurita v EU stala základem politiky zaměstnanosti se zaměřením na přizpůsobivost pracovní síly, rozvoj zaměstnatelnosti, se zvláštním zřetelem k celoživotnímu učení. Cílem politiky flexicurity je podpořit pracovní přechody občanů a vyzdvihnout roli národních veřejných služeb zaměstnanosti a sociálních partnerů při poskytování takové podpory a při odhalování a předvídání kvalifikačních potřeb.
- Lépe předvídat kvalifikační potřeby prostřednictvím iniciativy Nové dovednosti pro nová pracovní místa. Uvědomování si potřeby lepšího předvídání a sladování dovedností na trhu práce se objevuje ve většině dokumentů týkajících se vzdělávání a zaměstnanosti předložených Komisí a přijatých Radou po roce 2007. Je zdůrazněna role poradenství: podporovat uchazeče o práci při určování kompetencí potřebných k přesunu tam, kde je nedostatek osob s danou dovedností.

Iniciativa Pracovní místa a dovednosti, se zvláštním pozorováním věnovanou mládeži, zahájená roku 2008, zdůrazňuje skutečnosti, že nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce je jedním z hlavních faktorů v nezaměstnanosti mládeže, a vyzdvihuje důležitou roli kariérového poradenství v tomto kontextu, zejména ve vztahu k přechodu mezi vzděláváním a odbornou přípravou a trhem práce.

Zpráva skupiny expertů na téma iniciativy Nové dovednosti pro nová pracovní místa (2010) zdůraznila nedostatek odpovídajících dovedností v Evropě a dospěla k závěru, že do budoucna je třeba si stanovit následující cíle: „aktualizovat, upravovat a rozšiřovat portfolio dovedností jednotlivců“, přimět lidi k tomu, aby se z nich „místo uchazečů o práci stali ti, kdo pracovní místa ovlivňují“ a „umět se informovaněji rozhodovat“. „Evropa 2020“ je nástupkyní Lisabonské strategie, přičemž Strategický rámec pro evropskou spolupráci ve vzdělávání a odborné přípravě (E&T 2020) je jednou z jejích hlavních součástí. V prvním strategickém cíli „rámce“ je poradenství zahrnuto explicitně („uvádět do života celoživotní učení a mobilitu“); implicitně je zmiňováno ve třech dalších cílech. Poradenství má zvlášť důležitou úlohu spolupracující v pomoci při naplňování strategie Evropa 2020, kde je stanoveno snížení předčasného ukončení školní docházky na 10 % a zajištění toho, aby 40 % mladé generace dosáhlo terciárního stupně vzdělání, a uskutečňování akcí zlepšujících vstup mladých lidí na trh práce a do vzdělávání dospělých. Celoživotní poradenství bude důležitým prvkem úsilí o uznávání non-formálního a neformálního učení, posilování přitažlivosti odborného vzdělávání a přípravy a podporu občanů při osvojování a aktualizaci kompetencí v průběhu celého života.

Pro další etapu práce ELGPN je navrhováno, aby – v rámci iniciativ Evropa 2020 obecně a programu E&T 2020 zvláště – byla zajištěna silná míra spolupráce s resortní tvorbou politiky EU přinejmenším v šesti oblastech, jimiž jsou: základní školství, odborné vzdělávání a příprava, vysokoškolské vzdělávání, vzdělávání dospělých, zaměstnanost a sociální začleňování.

Projekty financované EU: Synergie a návaznost na politiku (Tematická skupina 2)

Existuje silné a široce přijímané přesvědčení, že zisky a dopady projektů financovaných EU by se daly zvýšit prostřednictvím:

- minimalizace překrývání projektů,
- většího propojování s politikou,
- úsilí o dlouhodobější vliv projektů i po ukončení financování.

V souladu s tím je přikládána rostoucí důležitost dosahování vyšší hodnoty z projektů, a to dvěma hlavními způsoby:

- zajišťováním synergií s dalšími příbuznými projekty,
- věnováním stoupající pozornosti „vytěžení“, tj. usilování o změny v politice a praxi na základě práce projektu. Toto úsilí jde nad rámec tradičního důrazu na šíření – předávání informací o projektu a jeho výsledcích – a šíření informací dodává výhodu návaznosti na výsledky.

Tematická skupina 2 prozkoumala z pohledu těchto bodů velké množství projektů. Na základě provedené analýzy předložila čtyři okruhy návrhů určených různým skupinám zainteresovaných osob, které jsou žádány o jejich zvážení.

První okruh je určen komisařům projektu, jak ne úrovni EU (Komise a její výkonné agentury) tak na národní úrovni:

- Komisaři projektů by měli usilovat o vytvoření účinných postupů zabráňujících překrývání jednotlivých projektů.
- Aby se zabránilo „vynalézání kola“, měli by mít koordinátoři (organizátoři) projektů za úkol prokázat obeznámenost s předchozími obdobnými projekty a uvést, jak staví na zkušenostech těchto projektů.
- Měli by rovněž ukázat, jak jsou do metodiky projektu zakomponovány návaznosti na příslušné politiky.

- Kde je to možné, měly by tyto návaznosti na politiku zřetelně souviset se čtyřmi prioritami Usnesení z roku 2008.
- Přednost by měla být dáвана projektům, které splňují uvedená kritéria.
- Potenciální organizátoři projektů by měli být příjemci podpory a pomoci, včetně přístupu k příkladům dobré praxe (např. prostřednictvím databáze nebo příručky).

Druhý okruh doporučení je určen národním poradenským fóřům (tam, kde existují):

- Národní fóra by měla přijmout aktivní úlohu při propojování projektů s národními politikami a prioritami.
- Kde je to vhodné, mělo by se součástí této úlohy stát přesvědčování příslušných ministerstev, aby spolufinancovala národní účast v projektech, jež jsou v souladu s národními prioritami.
- Fóra by měla rovněž přijmout aktivní úlohu při povzbuzování úsilí o synergie mezi projekty.

Třetí okruh doporučení je určen síti center Euroguidance. Je známo, že centra mají v jednotlivých zemích odlišnou strukturu a roli. Přesto by bylo vhodné, aby centra Euroguidance úzce spolupracovala s ELGPN na následujících úkolech:

- Spravovat databázi národních poradenských projektů (včetně projektů financovaných EU) a nadnárodních poradenských projektů včetně údajů o

partnerech z dané země. Mělo by jít o část společné databáze politik a praxe ve vztahu k celoživotnímu poradenství.

- Propagovat úspěšné projekty (dobrá praxe) u tvůrců politiky, zúčastněných stran a dalších vhodných kategorií zainteresované veřejnosti prostřednictvím národních poradenských fór všude tam, kde byla založena, a prostřednictvím existujících komunikačních kanálů Euroguidance (webové stránky, konference, publikace) či dalších doplňkových kanálů.
- Účastnit se široce pojatého procesu reflexe s cílem navrhnout způsoby, jak podporovat pokračující vliv projektů po jejich ukončení.

Poslední okruh doporučení je určen osobám zodpovědným za řízení příslušných projektů:

- Koordinátoři projektů by měli zapojovat příslušné zúčastněné strany nejen v okamžiku, kdy se o projekt ucházejí, ale i v průběhu jeho realizace.
- Synergiím s dalšími projekty by měla být věnována pozornost nejen v etapě podávání žádosti, ale v průběhu celého trvání projektu. To by mělo zahrnovat pozornost věnovanou možnosti pracovat v klastrech projektů, tj. formální spolupráci mezi projekty s obdobnou tematikou.
- Rovněž otázky týkající se šíření a vytěžení výsledků projektu by měly být řešeny nejen na konci projektu, ale v celém jeho průběhu, za účasti všech relevantních zúčastněných stran tohoto procesu.

Hodnocení práce ELGPN

Před a po každém z hlavních jednání ELGPN byli účastníci žádáni o hodnocení (a) toho, jak práce probíhala, a (b) čeho bylo dosaženo, pokud jde o vliv na národní (a evropské) úrovni. Hodnocení se týkalo následujících aspektů:

- komunikace (proces),
- organizační aspekty a vedení/koordinace (proces),
- vytváření sítě/spolupráce (proces),
- obecné výsledky (výstup),
- výsledky a vliv na národní úrovni (výstup).

O výsledcích byla poskytnuta zpětná vazba a bylo možné je využít při plánování budoucích aktivit. V květnu 2010 kromě toho národní týmy vyplnily online souhrnný hodnotící dotazník.

Obecně byli účastníci velmi spokojeni s celkovými procesy komunikace v síti. Domnívali se, že srozumitelnost úkolů a pracovních metod, stejně jako vedení pracovního programu v letech 2009–2010 byly dobré. Je třeba zlepšit dodržování termínů a finanční mechanismy. Většina členů vyjádřila mimořádnou spokojenost s příležitostmi účastnit se aktivit, stejně jako se zásadami rov-

nosti a respektu mezi členy sítě. Účastníci se domnívali, že výsledky jsou v souladu s dohodnutým pracovním programem.

V souladu se zásadami Otevřené metody koordinace mohly členské země využívat výsledky ELGPN podle vlastních priorit. Několik členských zemí nechalo přeložit a distribuovat poznámky k zamyšlení a další materiály ELGPN, aby mohly být využity na národní úrovni. V budoucnosti by mohl existovat prostor pro to, aby se země užívající společný jazyk o tyto náklady podělily.

Katalytická role ELGPN byla zvláště zřejmá v průběhu národních seminářů, které byly organizovány ve spojení s plenárním zasedáním nebo terénní návštěvou tematické aktivity ELGPN. Tyto události poskytly příležitost tvůrcům politik a zúčastněným stranám získat nejnovější informace o mezinárodním vývoji, a hostitelská země mohla přestavit svou národní politiku a praxi.

Další důkazy o katalytické roli ELGPN byly zřejmé v několika zemích. Výměna zkušeností pomohla při vytváření nových služeb a nových iniciativ. Existence ELGPN ovlivnila řadu zemí zejména při podněcování vzniku národních fór či jiných mechanismů koordinace.

Další etapa

Další etapa pracovního programu ELGPN (2011–2012) bude plánována tak, aby stavěla na zkušenostech a vývoji současné práce a zlepšovala vnitřní efektivitu práce samotné ELGPN. Přesné cíle budou dohodnuty s Komisí v etapě žádosti o financování, v tomto stadiu se však očekává, že se patrně zaměří na následující oblasti:

- Rozšiřování báze zapojování všech členských států ve čtyřech oblastech priorit.
 - Rostoucí národní povědomí o poznatcích a zkušenostech ELGPN stavících na těchto čtyřech prioritách.
 - Prohlubování práce na čtyřech prioritách prostřednictvím dalšího vzájemného učení, zejména s ohledem na národní a evropské výsledky.
 - Posilování propojení/spolupráce v oblasti politiky mezi prací ELGPN a EU při vytváření politiky týkající se základního školství, odborného vzdělávání a přípravy, vysokoškolského vzdělávání, vzdělávání dospělých, zaměstnanosti a sociálního začleňování.
- Poskytování konkrétní podpory národním tvůrcům politiky, těm, kdo ji rozvíjejí, a dalším zúčastněným stranám, s cílem pomoci jim při tvorbě jejich vlastní národní politiky a politiky EU.
 - Rozšiřování a šíření výsledků práce ELGPN.
 - Posilování spolupráce ELGPN s příslušnými mezinárodními organizacemi, např. OECD.

Jedním z důležitých cílů bude vytvořit operační nástroje či společné projekty na podporu realizace konkrétní politiky. Součástí bude aktualizace příručky OECD/EU z roku 2004 určené tvůrcům politiky, a čerpání prvků z existujících společných referenčních nástrojů EU. Nové nástroje by měly být pilotně odzkoušeny na národní úrovni v malém množství zemí, které projeví zájem o provedení holistického přezkoumání jejich národního poradenského systému na základě procesu vzájemného učení.

Příloha 1: Složení národních delegací a kontaktní místa ELGPN v letech 2009–2010

		Resort školství	Ministerstvo práce nebo zaměstnanosti	Národní fórum	Euroguidance	Ostatní
Rakousko	AT	1	1			1
Kypr	CY	1	2			
Česká republika	CZ	1	1		1	
Dánsko	DK	2		3		
Estonsko	EE	1	1	1		
Finsko	FI	1	1			1
Francie	FR	4	1			
Německo	DE	2		1		
Řecko	EL	1	1		3	
Maďarsko	HU	1	1			1
Island	IS	1				3
Itálie	IT		1		4	
Lotyšsko	LV	2	2			1
Litva	LT	1	1			1
Lucembursko	LU	1				3
Malta	MT	2				
Norsko	NO	2	1			
Polsko	PL	1	2			1
Portugalsko	PT		2			
Slovensko	SK	1	1			1
Slovinsko	SI	1	3			2
Španělsko	ES	5				
Švédsko	SE	2	1			
Nizozemsko	NL	1	1		2	
Turecko	TR	3				
Spojené království	UK	4				
Belgie (Poz.)	BE					1
Bulharsko (Poz.)	BG	1				
Irsko (Poz.)	IE	1				
Rumunsko (Poz.)	RO					
Celkem		99	44	24	5	10

Příloha 2: Účast členských zemí ELGPN na aktivitách ELGPN v letech 2009–2010⁴

		WP1 CMS	WP2 Přístup	WP3 Spolupráce a koordinace	WP 4 Kvalita	TG1 Analýza politiky	TG2 Synergie mezi projekty	Setkání řídící skupiny ELGPN	Plenární zasedání ELGPN
Rakousko	AT	x		x, LC			x		
Kypr	CY		x	X, SM					
Česká republika	CZ	X, LC, FV	x				x		
Dánsko	DK	x			X, LC		x, TGM		
Estonsko	EE				x, SM	x, TGM			
Finsko	FI			x	x, FV	x			
Francie	FR	x	x, LC, FV		x	x		SgM	
Německo	DE		x	x, LC	x, FV	x		SgM	
Řecko	EL			x	x		x, TGM		
Maďarsko	HU			x, FV	x	x		SgM	
Island	IS		X, LC, SM						
Itálie	IT	x		x					
Lotyšsko	LV			x	x			SgM	
Litva	LT	x, FV	x						
Lucembursko	LU	x			x			SgM	
Malta	MT	x							
Norsko	NO			x					
Polsko	PL		x				x, TGM		
Portugalsko	PT	x			x			SgM	
Slovensko	SK	x, SM				x, TGM		SgM	
Slovinsko	SI	x		x, FV		x	x, LC		
Španělsko	ES		x	x				SgM	
Švédsko	SE	x							
Nizozemsko	NL		x						
Turecko	TR		x	x		x			
Spojené království	UK	x	x, FV		x				
Belgie (Poz.)	BE								
Bulharsko (Poz.)	BG								
Irsko (Poz.)	IE								
Rumunsko (Poz.)	RO								

⁴ LC = Lead Country (hlavní země), FV = Field Visit host (hostitel terénní návštěvy), SM = Synthesis meeting host (hostitel setkání zajišťujícího syntézu), TGM = Task group meeting host (hostitel setkání tematické skupiny), SgM = Steering group meeting host (hostitel setkání řídicí skupiny), PM = Plenary meeting host (hostitel plenárního zasedání), x = participant (účastník)

